

CONSULTATIEDEELNAME

Aan: het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Van: Xander Alders, advocaat en juridisch specialist WNT, verbonden aan Pellicaan Advocaten), Xander.Alders@pellicaan.nl, <https://www.pellicaan.nl/over-pellicaan/medewerkers/xander-alders>
Datum: 17 juli 2019
Onderwerp: consultatie *Wet tegengaan ontwijking WNT*, aangekondigd op <https://www.internetconsultatie.nl/wetontwijkingwnt>

Mijne dames en heren,

Hierbij maak ik gebruik van de mogelijkheid om op persoonlijke titel deel te nemen aan deze consultatie. De consultatie betreft het voorstel voor een *Wet tegengaan ontwijking WNT*. Het consultatievoorstel zal hierna ook als 'het voorstel' worden aangeduid.

Ik hoop dat u acht zult slaan op deze consultatiereactie.

Met vriendelijke groet,
Xander Alders

INHOUD:

1. Gelieerde rechtspersoon	3
[A] Aangewezen WNT-instellingen en gelieerde rechtspersoon.....	4
[B] Benoemen van één of meer leden in het bestuur.....	6
[C] Op andere wijze uitoefenen invloed van betekenis op het beheer of beleid.....	6
2. Verbreding van de toepasselijkheid van de WNT in de zorg	9
[A] Verzekerde zorg	9

Consultatiebijdrage Xander Alders
17 juli 2019
CONSULTATIE WET TEGENGAAN ONTWIJKING WNT

Basisverzekering.....	10
Systematiek bijlage 1 WNT	10
Gemengde activiteiten	11
<i>[B] Lastenverzwaring bij kleine instellingen.....</i>	<i>12</i>
<i>[C] Topfunctionaris bij instellingen die geen rechtspersoon zijn</i>	<i>13</i>
Bijlage – Passage uit de toelichting op het consultatievoorstel inzake de gelieerde rechtspersoon	14

1. GELIEERDE RECHTSPERSOON

Voor de praktijk van de naleving van de *Wet Normering Topinkomens* (WNT) is van groot belang dat de definitie van “gelieerde rechtspersoon” volgens het voorstel ingrijpend zal wijzigen. De nieuwe definitie luidt:

- m. gelieerde rechtspersoon: andere dan krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon, waarop niet reeds op grond van een andere bepaling van deze wet paragrafen 2, 3 of 4 van toepassing zijn,
 - 1°. waarin een orgaan of functionaris van een in de bijlage bij artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d of e, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon namens de rechtspersoon een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid; of
 - 2°. die van een rechtspersoon als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, onderdelen a, c of d, of een in bijlage 3 opgenomen rechtspersoon een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid van een dergelijke rechtspersoon;

Het onder 1° vermelde staat op dit moment al in de WNT. Volgens dat criterium is een rechtspersoon gelieerd aan een aangewezen WNT-instelling, als de laatstgenoemde één of meer personen in het bestuur van de eerstgenoemde rechtspersoon benoemt, dan wel “*op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid*”.

Nieuw is onderdeel 2°, waarin ‘omhoog’ wordt gekeken. Net als onder 1° wordt gesproken over:

- benoemen van een of meer leden in het bestuur;
- op andere wijze invloed van betekenis hebben op het beheer of beleid.

Opvallend is dat in onderdeel 2° de groep van aangewezen WNT-instellingen anders is.

[A] AANGEWZEN WNT-INSTELLINGEN EN GELIEERDE RECHTSPERSOON

Mijn eerste commentaar heeft betrekking op de in de definitie aangewezen WNT-instellingen, waarbij opvalt dat de groep in 1° en 2° verschilt.

- In onderdeel 1° wordt gesproken over “*een in de bijlage bij artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d of e, of artikel 1.4, eerste lid, opgenomen rechtspersoon*”. Dit zijn bijlagen 1, 2 en 3 bij de WNT.
- Onderdeel 2° spreekt over “*een rechtspersoon als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid, onderdelen a, c of d, of een in bijlage 3 opgenomen rechtspersoon*”. Onderdeel a betreft de rechtspersoon bekleed met openbaar gezag¹, onderdeel c de gesubsidieerde rechtspersoon, onderdeel d verwijst naar bijlage 1. Bijlage 2 wordt hier niet genoemd.

Een belangrijke groep organisaties waarop de WNT van toepassing is wordt omschreven in bijlage 1 van de WNT. Grotendeels betreft het organisaties die taken van algemeen belang vervullen. Deze bijlage 1-instellingen vallen onder zowel onderdeel 1° als 2° van de definitie.

Nieuw is dat in onderdeel 2° de reikwijdte van ‘gelieerde rechtspersoon’ wordt verbreed naar **gesubsidieerde instellingen**². Ik acht dat ongewenst, omdat binnen een groep rechtspersonen waarvan een gesubsidieerde instelling deel uitmaakt, volledig andere, commerciële activiteiten kunnen plaats vinden die niets te maken hebben met de gesubsidieerde activiteit, met een bijbehorend ander salarisniveau.

Nu **bijlage 1** ingrijpend wordt gewijzigd, met name ten aanzien van de zorg, dient ook ten aanzien van de definitie ‘gelieerde rechtspersoon’ te worden beoordeeld of die definitie geen overkill bevat.

¹ “een anders dan krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen, waarvan een orgaan is bekleed met openbaar gezag, waarbij de uitoefening van dat gezag de kernactiviteit van de rechtspersoon vormt”.

² WNT-instellingen als bedoeld in artikel 1.3, eerste lid onderdeel c: “in Nederland gevestigde rechtspersonen die voor een periode van drie achtereenvolgende kalenderjaren een of meer subsidies hebben ontvangen, die samen per kalenderjaar ten minste € 500.000 bedragen en ten minste 50% uitmaken van de opbrengsten van de rechtspersoon in dat kalenderjaar, met uitzondering van die rechtspersonen die zijn opgenomen in de bijlagen bij de artikelen 1.4, eerste lid, en 1.5, eerste lid, en met uitzondering van naamloze en besloten vennootschappen die een op winst gerichte onderneming drijven”.

Ik zou me kunnen voorstellen dat specifieke activiteiten zoals vermeld in de rubriek '*Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*' sub 7 kunnen worden uitgevoerd door bijvoorbeeld een ondernemingsgroep met volledig andere commerciële activiteiten. Het lijkt me dan niet reëel en in strijd met de grondrechten, om dan te veronderstellen dat iedere dubbelfunctie (zowel bij de WNT-instelling als bij de rechtspersoon elders in de groep) een 'constructie' is om de WNT te ontduiken.

Ik ben daarom van mening dat zowel bij gesubsidieerde instellingen als bij bijlage 1-instellingen zorgvuldig moet worden getoetst of een ingreep zoals nu wordt voorgesteld, wel gerechtvaardigd is.

Anders gezegd: er moet een reële rechtvaardiging zijn voor het samentellen van de part-time functie van een topfunctionaris bij een WNT-instelling en bij een rechtspersoon hoger uit de groep.

Aanbevelingen:

in onderdeel 2° van de definitie de aangewezen WNT-instellingen beperken tot dat deel van de bijlage 1-instellingen waarvan de voorgestelde uitbreiding 'naar boven' gerechtvaardigd is. De toepasselijkheid op alle gesubsidieerde instellingen laten vervallen.

[B] BENOEMEN VAN ÉÉN OF MEER LEDEN IN HET BESTUUR

Er is van gelieerdheid sprake als één of meer leden in het bestuur benoemd kunnen worden door / bij de andere rechtspersoon. Dit is een afzonderlijk criterium dat bestaat naast het hierna onder [C] besproken criterium.

In een stichting kan in de statuten staan dat een andere rechtspersoon bestuurders kan benoemen; dan is simpel te bepalen wie bestuurders kunnen benoemen.

Bij een besloten vennootschap (bv) is dat anders, aangezien in een bv nooit bestuurders door een rechtspersoon worden benoemd. Op grond van de wet is het de algemene vergadering van de bv die statutair bestuurders benoemt en ontslaat. Naar de letter van de definitie van 'gelieerde rechtspersoon' kan er bij een WNT-instelling die bv is, nooit een andere rechtspersoon bestuurders benoemen.

Verzoek:

Graag verzoek ik u een nadere toelichting te geven op de betekenis van het "*een of meer leden in het bestuur benoemen*". Is dat beperkt tot rechtspersonen met statuten waarin specifiek staat dat een andere rechtspersoon een bestuurder benoemt, of moet dat ruimer worden gezien?

[C] OP ANDERE WIJZE UITOEFENEN INVLOED VAN BETEKENIS OP HET BEHEER OF BELEID

Voor de praktijk is van groot belang wat de betekenis is van het "*op andere wijze invloed van betekenis*" hebben "*op het beheer of beleid*". Die betekenis wordt in de toelichting op het voorstel (zie ook de bijlage bij deze consultatiereactie) maar ook bij de introductie van deze begrippen in de WNT ³ nauwelijks uitgelegd. Voor de praktijk is van belang dat instellingen en de daarbij betrokken adviseurs niet hoeven te gissen naar de betekenis van dit begrip.

³ Aangezien het ook geldt voor de gelieerde rechtspersoon 'naar beneden'.

In de toelichting wordt gesproken over ‘moedermaatschappij’ of ‘moederorganisatie’ zonder uitleg. De begrippen ‘moedermaatschappij’ of ‘moederorganisatie’ sluiten niet aan op de tekst van het voorstel, waarin sprake is van

- het benoemen van leden van het bestuur (zie hiervoor paragraaf 3) en
- het op andere wijze invloed van betekenis hebben op beheer of beleid.

Daarbij moet worden aangetekend dat zowel in de sfeer van stichtingen als in de sfeer van besloten vennootschappen allerlei vormen van samenwerking en verbondenheid kunnen bestaan, die niets van doen hebben van de door de opstellers van het voorstel gevreesde ‘constructies’, maar alles met de maatschappelijke werkelijkheid. Structuren hebben een zakelijke reden of zijn ontstaan uit de praktijk, bijvoorbeeld doordat aandelen zijn gekocht.

In de praktijk van ondernemingen en organisaties, zal duidelijkheid moeten bestaan omtrent de uitleg van het de definitie voor ‘gelieerde rechtspersoon’, niet alleen voor wat betreft het benoemen van bestuurders (hiervoor besproken in paragraaf [B]) maar ook ten aanzien van het criterium van invloed van betekenis.

Verzoek:

Graag verzoek ik u het criterium “*op andere wijze invloed van betekenis hebben op beheer of beleid*” nader uit te werken in de wet, en in de wet of in de toelichting aan te geven of van gelieerdheid sprake is in de volgende gevallen:

- Alle aandelen in een WNT-instelling (bv) worden gehouden door één aandeelhouder. Is deze aandeelhouder gelieerd?
- Een aandeelhouder houdt meer dan 50% van de aandelen in een WNT-instelling (bv), maar minder dan 100%. Is deze aandeelhouder gelieerd?
- Een aandeelhouder houdt 10% van de aandelen in een WNT-instelling (bv). Is deze aandeelhouder gelieerd?
- Bv X 60% houdt van de aandelen in bv Y en bvY houdt 40% van de aandelen in de WNT-instelling. Is bv X een gelieerde rechtspersoon?
- Stichting A benoemt één van de bestuurders van stichting B, die drie bestuurders heeft. Stichting B benoemt één bestuurder van de WNT-instelling (stichting). De tweede bestuurder van de WNT-instelling wordt door stichting C benoemd. Is stichting A gelieerd? Maakt het verschil als stichting B twee bestuurders heeft?

Wellicht kunnen ook een aantal andere in de waarneming van de ministeries vaak voorkomende situaties worden besproken, zodat daar over duidelijkheid ontstaat.

2. VERBREDING VAN DE TOEPASSELIJKHEID VAN DE WNT IN DE ZORG

Door middel van aanpassing van bijlage 1 van de WNT wordt de toepasselijkheid van de WNT in de zorgsector verruimd. Ook zeer kleine instellingen, niet geëxploiteerd in de vorm van een rechtspersoon zoals bv of stichting, zullen onder de wet komen te vallen.

In dat verband attendeer ik ook op de huidige uitzondering voor kleine instellingen, die nu uitgaat van het volgende:

- [a] De instelling is een privaatrechtelijke rechtspersoon.
- [b] De totale brutoloon van de instelling bedraagt maximaal € 160.000.
- [c] Er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking werkzaam.
- [d] De instelling heeft niet al op grond van andere wet- en regelgeving, een besluit of overeenkomst een verplichting om de jaarrekening door een accountant te laten controleren (d.m.v een controleverklaring).

[A] VERZEKERDE ZORG

Bij de beoordeling of op een zorginstelling ⁴ de WNT van toepassing is, is één van de criteria:

[indien op bovengenoemde zorg of andere dienst aanspraak bestaat ingevolge artikel 3.1.1 van de Wet langdurige zorg of ingevolge een zorgverzekering als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Zorgverzekeringswet](#)

In de toelichting op het voorstel wordt dit als “verzekerde zorg” aangeduid ⁵. Dit begrip is van belang voor zowel de zorginstelling bedoeld in bijlage 1, onderdeel VWS sub 7 (hierna “7-instellingen”), als voor de uitbesteding die in dezelfde bijlage, onderdeel VWS sub 8 (hierna: “8-instellingen”), is gedefinieerd.

⁴ Een instelling als bedoeld in het voorstel, bijlage 1, onderdeel Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, sub 7 en 8.

⁵ Onder verwijzing naar artikel 5, eerste lid, van de WTZi samen met artikel 1.2 van het Uitvoeringsbesluit WTZi.

BASISVERZEKERING

Uit de omschrijving wordt niet duidelijk of het alleen om de wettelijke basisverzekering gaat of ook om de vrijwillig afgesloten aanvullende verzekeringen.

SYSTEMATIEK BIJLAGE 1 WNT

De nieuwe opbouw van bijlage 1 betekent:

Stap 1

Vastgesteld moet worden of een zorginstelling een 7-instelling is:

- [1.a] Vinden de activiteiten als gedefinieerd in bijlage 1, onderdeel VWS, sub 7, hierna: "7-diensten", plaats (bijvoorbeeld persoonlijke verzorging of uitleen van verpleegartikelen)?
- [1.b] Is dit verzekerde zorg?

Als 1.a = ja en 1.b = ja à stap 2

Stap 2

Bij een 7-instelling:

- [2.a] Is sprake van door middel van opdracht middellijk of onmiddellijk laten verlenen van 7-diensten?
- [2.b] Worden de 7-diensten uitgevoerd door een instelling waar ten minste twee personen werkzaam zijn van wie er één zorgverlener is?
- [2.c] Geldt niet een van de de in bijlage 1, onderdeel VWS, sub 8 vermelde uitzonderingen op 2.b? ⁶

Het element dat het moet gaan om verzekerde zorg komt niet expliciet terug in bijlage 1, onderdeel VWS, sub 8.

⁶ Onder andere rechtspersonen van medisch specialisten, zorgverzekeraars en Wlz-uitvoerders.

GEMENGDE ACTIVITEITEN

De WNT is alleen van toepassing als sprake is van verzekerde zorg. Wellicht dat het bij sommige vormen van zorg niet ingewikkeld is, omdat al die zorg verzekerd is. Het komt ook voor dat bepaalde zorg niet verzekerd is of tot een bepaald maximum.

VOORBEELD:

Een detailhandelorganisatie verkoopt gehoorapparaten, die gedeeltelijk door de zorgverzekeraars vergoed worden. Daarnaast verkoopt de organisatie andere producten die soms helemaal niet en soms alleen als het vrijwillig is verzekerd worden vergoed, bijvoorbeeld brillen en hulpmiddelen.

Dat betekent dat de activiteiten van een 7-instelling gemengd kunnen zijn en dat de omzet gesplitst moet worden tussen wel en niet verzekerde zorg. Uiteraard is het voor 7-instellingen aan te bevelen om te administreren of 7-activiteiten al dan niet verzekerde zorg zijn, maar ik kan me voorstellen dat dit kostbaar en onhandig is. Ik vermoed dat de praktijk met eenvoudige vuistregels is gediend.

Aanbeveling 1:

Toelichten dat het begrip 'verzekerde zorg' alleen de wettelijke basisverzekering omvat.

Aanbeveling 2:

Verduidelijken in bijlage 1, onderdeel VWS, sub 8 dat het ook bij uitbesteding moet gaan om verzekerde zorg.

Aanbeveling 3:

Geef praktische vuistregels als een 7-instelling ook activiteiten heeft die *niet* kwalificeren als verzekerde zorg. Zo lijkt het mij praktisch dat als het percentage van de omzet in producten die vallen onder verzekerde zorg beneden een bepaalde drempel zijn (bijvoorbeeld beneden 25%), de WNT niet van toepassing is. Dat voorkomt onnodige administratieve lasten.

[B] LASTENVERZWARING BIJ KLEINE INSTELLINGEN

In de concepttoelichting (paragraaf 3.4, tweede alinea) wordt van de veronderstelling uitgegaan dat het van toepassing worden van de WNT op kleine organisaties geen lastenverzwaring betekent. Die veronderstelling lijkt mij onjuist, allereerst al omdat naleving van de WNT een gespecialiseerde materie is, zowel voor de accountants die de WNT-controle moeten doen als voor de bij die controle en bij de WNT-instellingen betrokken juristen, die zowel kennis van de WNT, het bestuursrecht, het arbeidsrecht als het fiscale rechten dienen te hebben.

De kleinere zorginstellingen zullen vaak niet over de gespecialiseerde ondersteuning beschikken, die nodig is om de WNT-vraagstukken te beoordelen.

Aanbeveling 1:

Zorg voor eenvoudige boekhoudkundige criteria aan de hand waarvan een niet in de WNT gespecialiseerde boekhouder of accountant de WNT-instelling eenvoudig kan adviseren.

Aanbeveling 2:

Pas de criteria voor de huidige uitzondering voor kleine instellingen aan:

- Het vereiste dat het om een rechtspersoon gaat dient te vervallen.
- De brutoloon som dient aanzienlijk te worden verhoogd.
- Het vereiste dat er geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking werkzaam zijn, dient te vervallen, aangezien een vennoot van een personenvennootschap altijd zonder dienstbetrekking werkzaam is.

[C] TOPFUNCTIONARIS BIJ INSTELLINGEN DIE GEEN RECHTSPERSOON ZIJN

Bij de naar instellingen die geen rechtspersoon zijn, wordt geen aandacht besteed aan de vraag wie bij dergelijke WNT-instellingen (bijvoorbeeld eenmanszaak, vennootschap onder firma of maatschap) degenen zijn die voldoen aan de kwalificatie 'topfunctionaris'. Juist bij de kleinere instellingen zal het leiding geven worden gecombineerd met de medische praktijk. In zulke gevallen zal moeten worden gesplitst tussen het leiding geven en de zorghandelingen.

Nu de ondergrens laag ligt (instelling waar twee mensen werkzaam zijn, van wie er één zorgverlener is) zal dat kunnen leiden tot een aanzienlijke bureaucratistische last vanwege de beoordeling wie topfunctionaris is en welke omvang de activiteiten hebben. Mij lijkt dat onverstandig; het zal tot onnodige kosten leiden.

Aanbeveling:

Pas bijlage 1, onderdeel 7 en 8 van het onderdeel 'Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport' zodanig aan dat kleine zorginstellingen er alleen onder vallen boven een reële, eenvoudig te bepalen drempel, waarvoor geen gespecialiseerde WNT-kennis nodig is.

Consultatiebijdrage Xander Alders
17 juli 2019
CONSULTATIE WET TEGENGAAN ONTWIJKING WNT

**BIJLAGE – PASSAGE UIT DE TOELICHTING OP HET CONSULTATIE-
VOORSTEL INZAKE DE GELIEERDE RECHTSPERSOON**

4. Aanpassing van het begrip gelieerde rechtspersoon

WNT-instellingen maken regelmatig onderdeel uit van een concern, dat bestaat uit meerdere organisaties, waarvan sommige wel en andere niet onder het bereik van de WNT vallen. De huidige WNT merkt privaatrechtelijke rechtspersonen die zijn opgericht door een WNT-instelling die voorkomt op bijlage 1, 2 of 3 bij die wet aan als gelieerde rechtspersoon. Ook wanneer een rechtspersoon die voorkomt op bijlage 1 tot en met 3 bij de WNT één of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed van betekenis heeft op het beheer of beleid van zo'n privaatrechtelijke rechtspersoon, is sprake van een gelieerde rechtspersoon⁹. Deze gelieerde rechtspersonen vallen zelf als zodanig niet onder de WNT, maar hebben wel een relatie met een WNT-instelling uit de semipublieke sector. Werkt een topfunctionaris in de zin van de WNT bij beide instellingen, dan mag de som van de bezoldigingen verkregen bij de semipublieke instelling en de gelieerde rechtspersoon, niet meer zijn dan het voor die WNT-instelling van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum¹⁰. Dit voorkomt dat de betreffende topfunctionaris de WNT kan ontwijken door zich in dienst te laten nemen en te laten uitbetalen door de gelieerde instelling.

De uitvoeringspraktijk van de WNT laat zien dat het huidige begrip 'gelieerde rechtspersoon' een lacune kent. Het begrip gelieerde rechtspersoon heeft thans alleen een werking naar "beneden": de dochtermaatschappijen van een WNT-instelling worden als gelieerde rechtspersoon aangemerkt. Het begrip gelieerde rechtspersoon werkt niet naar boven: de moederorganisatie van een WNT-instelling valt zelf niet onder de WNT.¹¹ Daardoor kan de topfunctionaris van een dochterorganisatie die onder de WNT valt de wet ontwijken door zich geheel of gedeeltelijk in dienst te laten nemen door de moederorganisatie, wanneer die zelf niet onder de WNT valt.

Reeds bij de totstandkoming van de Evaluatiewet WNT is overwogen het begrip gelieerde rechtspersoon ook te verruimen naar alle overige groepsmaatschappijen die samen met een WNT-instelling onderdeel uitmaken van een concern (gelieerd verband naar 'opzij'). In de consultatiefase betoonden verschillende organisaties zich kritisch over dit voorstel. Zij vreesden dat de werkingssfeer van de WNT in sommige situaties hiermee wordt verruimd tot overwegend private ondernemingen. Ondanks dat gelieerde rechtspersonen als zodanig niet onder de reikwijdte van de WNT vallen, vroeg men zich af of deze wijziging onbedoeld gevolgen heeft voor de beloningen die bij private ondernemingen worden betaald. Voor het tegengaan van wetsontwijking acht het kabinet het in dit stadium voldoende de verruiming te beperken tot "moedermaatschappijen"¹², omdat daar evident sprake is van een sterke bestuurlijke en financiële relatie met de – in dit geval – "WNT-dochter"¹³.

In het ontwerp van de Evaluatiewet WNT, zoals op 20 oktober 2016 voor advies voorgelegd aan de afdeling Advisering van de Raad van State, was een vijftal maatregelen tegen potentiële ontwijking of misbruik van de WNT opgenomen waaronder de in dit wetsvoorstel genoemde maatregel tegen de mogelijkheid tot ontwijking met betrekking tot gelieerde instellingen. De Afdeling was in haar advies van 16 december 2016 met betrekking tot de uitbreiding van het begrip gelieerde

⁹ Artikel 1.1, aanhef en onder m, van de WNT.

¹⁰ Artikel 2.1, vijfde en zesde lid, van de WNT.

¹¹ De term gelieerde instelling beperkt zich niet tot de moeder-dochter verhouding. Ook indien er geen sprake is van een dochter in de zin van art. 2:24a BW, doordat de WNT-instelling bijvoorbeeld minder dan 50% van de aandelen heeft in de gelieerde instelling, kan er sprake zijn van een gelieerde instelling. Het voorbeeld van moeder-dochter relatie is echter een veel voorkomende (en meest herkenbare) situatie.

¹² Zie noot 10

¹³ Zie noot 10

instellingen bevreest voor uitbreiding van de reikwijdte van de WNT naar private organisaties¹⁴. In het nader rapport is toegelicht dat omwille van de voortgang en ter bevordering van een voorspoedige parlementaire behandeling van de voorgestelde Evaluatiewet WNT is gekozen deze bepalingen uit de voorgestelde Evaluatiewet WNT te schrappen. Het kabinet heeft, zoals toegelicht in eerdergenoemde brief aan de Kamer van 22 februari 2018, dit besluit heroverwogen en het voornemen kenbaar gemaakt het begrip gelieerde instelling alsnog te verruimen, zodat in de praktijk voorkomende ontwijkingsconstructies, die onwenselijk worden geacht en niet in de geest van de wet zijn, onmogelijk worden gemaakt. De Afdeling advisering had bij de gemaakte opmerkingen een verzekeringsconcern voor ogen met daarbinnen een zorgverzekeraar en andere rechtspersonen die commerciële (schade)verzekeringsactiviteiten ontplooiën. De Afdeling advisering vreesde dat topfunctionarissen die alleen bij de moederorganisatie werkzaam zijn dan onder de reikwijdte van de WNT worden gebracht. Dit is evenwel niet wat met de bepaling wordt beoogd. Alleen indien een topfunctionaris zowel bij de WNT-instelling als bij de aan de WNT-instelling gelieerde rechtspersoon werkt, telt de bezoldiging die de topfunctionaris bij de gelieerde rechtspersoon ontvangt mee voor het bezoldigingsmaximum. Daarmee heeft deze uitbreiding alleen betrekking op de bezoldiging van de bedoelde topfunctionaris en wordt de gelieerde rechtspersoon als zodanig geen WNT-instelling.

De bepaling heeft alleen werking als de topfunctionaris van de WNT-instelling tevens bezoldigd werkzaam is bij een gelieerde rechtspersoon. Als de topfunctionaris werkzaamheden verricht bij de gelieerde rechtspersoon maar daarvoor geen (extra) bezoldiging ontvangt, dan heeft het feit dat een "dochteronderneming" of "moederorganisatie" als gelieerde rechtspersoon wordt aangemerkt materieel geen gevolgen. Ook als de WNT-instelling en de moederorganisatie eigen besturen met verschillende topfunctionarissen hebben, heeft de bepaling materieel geen gevolgen. De bepaling ziet uitsluitend op de specifieke situatie dat een topfunctionaris geheel of gedeeltelijk wordt bezoldigd door de gelieerde instelling en heeft derhalve een zeer gerichte werking, omdat de werking van de WNT alleen betrekking heeft op de bezoldiging van personen die al topfunctionaris van een WNT-instelling zijn en de WNT geen andere verplichtingen aan de gelieerde rechtspersoon oplegt.

Bij het opstellen van dit wetsvoorstel is overwogen afwijking van de WNT via een dienstverband bij een zogenoemde moederorganisatie op een andere wijze tegen te gaan. Die andere wijze zou bestaan uit een uitbreiding van de reikwijdte van de artikelen 2.1, vijfde lid, en 3.1, zesde lid, van de WNT. In die leden is bepaald dat de som van de bezoldigingen van een topfunctionaris van een WNT-instelling die ook een dienstverband heeft met een gelieerde rechtspersoon niet meer mag bedragen dan het WNT-bezoldigingsmaximum (de cumulatiebepaling). In die variant zou de cumulatiebepaling, die nu van toepassing is in het geval van een dienstverband bij een WNT-instelling en een gelieerde instelling, ook van toepassing worden verklaard op het geval van een dienstverband bij een WNT-instelling en bij een rechtspersoon die oprichter is, een of meer leden van het bestuur benoemt of andere wijze invloed van betekenis heeft op die WNT-instelling. Dit zou een derde categorie instellingen hebben opgeleverd waarvoor de WNT relevantie heeft. Om de systematiek van de wet, die nu van toepassing is op WNT-instellingen en relevantie heeft voor gelieerde rechtspersonen, niet verder te compliceren is de voorkeur gegeven aan de hiervoor toegelichte aanpassing van het begrip gelieerde rechtspersoon.

In dit wetsvoorstel is daarnaast gekozen voor het loslaten van het oprichtingsvereiste binnen het huidige begrip gelieerde rechtspersoon, alsmede geen oprichtingsvereiste op te nemen in de, in dit wetsvoorstel voorgestelde, uitbreiding van het begrip gelieerde rechtspersoon. Dit resulteert in een eenduidig begrip gelieerde rechtspersoon in de WNT. De huidige WNT merkt privaatrechtelijke rechtspersonen die zijn opgericht door een WNT-instelling die voorkomt op bijlage 1, 2 of 3 bij die wet aan als gelieerde rechtspersoon. Dit wordt ook wel het oprichtingscriterium genoemd. Ook wanneer een rechtspersoon die voorkomt op bijlage 1 tot en met 3 bij de WNT één of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed heeft op het beheer of beleid van zo'n privaatrechtelijke rechtspersoon, is sprake van een gelieerde rechtspersoon¹⁵. Dit wordt ook wel het invloedscriterium genoemd. In de praktijk is gebleken dat het oprichtingscriterium tot

¹⁴ Kamerstukken II 2016/17, 34654, nr. 4

¹⁵ Artikel 1.1, aanhef en onder m, van de WNT.

uitvoeringsproblemen leidt. Door de accountant, de eerstelijns toezichthouder, is soms lastig na te gaan of en welke organisaties zijn opgericht door de WNT-instelling. Het oprichtingscriterium is namelijk niet in tijd beperkt. Ook is het zeer gebruikelijk dat, door WNT-instellingen opgerichte, organisaties worden doorverkocht aan of fuseren met andere organisaties. Ook dit brengt met zich mee dat het op basis van het oprichtingscriterium voor de accountant lastig is na te gaan of er sprake is van een gelieerde rechtspersoon. Het doel om het oprichtingsvereiste destijds in de wet op te nemen was om eventuele situaties waarbij er geen sprake is van invloed van betekenis, maar wel van oprichting te ondervangen. In de praktijk is echter gebleken dat deze situatie zich, sporadisch tot niet voor doet. Invloed van betekenis is een ruimer begrip en daaronder valt ook in bijna alle gevallen een organisatie die is opgericht door de WNT-instelling. De handhaving van het oprichtingscriterium (en daarmee het voorkomen van eventuele ontwijking van de WNT die niet wordt gedekt door het invloeds criterium) staat niet verhouding tot de (administratieve) lasten van de accountants en daarmee de kosten voor de WNT-instelling.